

FONS JOAN PUJOL MATEU

1. Àrea d'identificació

1.1 Codi de referència

CAT CEDOC 3.16

1.2 Nivell de descripció

Fons

1.3 Títol

Fons Joan Pujol Mateu

1.4 Data/es

(1880-1935)

1.5 Volum i suport

7 capsos

2. Àrea de context

2.1. Nom del/s productor/s

Joan Pujol Mateu

2.2. Història del/s productor/s

Joan Pujol i Mateu nascut a Barcelona el 18 d'abril de 1862 fou violinista, compositor i pedagog. Es va formar al Conservatori Superior de Música del Liceu entre els anys 1889 i 1894, on va tenir de professor d'Harmonia i composició a Gabriel Balart i Creuhet i ha Domènec Sánchez Deyà com a professor de violí. Va ser reconegut i premiat durant els seus estudis amb diplomes d'honor i amb les medalles al Mèrit de bronze i plata i amb la Gran Medalla de Plata.

Amb 19 anys va ingressar com a primer violí de fila a l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu. La nit del famós atemptat amb bomba del 1893, hi era, tocant Guillem Tell. A través de la seva feina va fer amistat amb diversos artistes de renom, com per

exemple el gran tenor Hipòlit Lázaro. El 1901 consta que era el president del Centre Musical de la Ciutat (Barcelona), així com també consta que fou president de la “Asociación Musical de Aficionados”, per a la qual va fer un seguit de concerts gratuïts el 1903.

A més del Liceu, la seva carrera professional va estar lligada a quatre agrupacions musicals. El 1907 va ser nomenat violí primer de l'Orquestra Filharmònica Barcelonessa, fundada per José Lasalle. Seguidament, va entrar com a soci fundador de l'Orquestra Simfònica de Barcelona (1910-1925), endegada per Joan Lamote de Grignon, de la qual va arribar a ser vicepresident i promotor dels “Concerts simfònics populars a preus reduïts” des del 1917. Cal destacar durant aquest període l'estrena de l'obra anomenada *Muerte de Sant Francisco*, escrita pel mateix Pujol amb lletra de Jacint Verdaguer i interpretada per l'Orquestra Simfònica de Barcelona al teatre “El Dorado” de Barcelona. A partir del 1918, Joan Pujol va tenir la seva pròpia orquestra, anomenada “Orquestra ibèrica de Barcelona”, que dirigia conjuntament amb Joaquim Ribó. A més d'interpretar sardanes pròpies, també en tocaven d'altres autors, com ara de Josep Serra o Pep Ventura. Finalment, Pau Casals el va contractar el 1922 com a violí segon, per a què toqués a l'Orquestra Pau Casals que estava posant en marxa. Va tocar-hi fins a la seva dissolució el 1937.

La seva dedicació a la música es completava amb les tasques com a professor de solfeig, harmonia, instrumentació, piano i violí. Entre els deixebles més destacats es troben, possiblement, Enric Granados i Narcisa Freixas.

De tarannà catalanista, va ser molt respectat en l'àmbit professional i va participar plenament en l'ambient de la Renaixença cultural catalana del moment, però mai no es va voler significar políticament. Va morir amb 76 anys el 21 d'agost de 1938. Va ser enterrat al Cementiri del Poblenou amb jaqué i barret de copa, l'uniforme d'orquestra que tantes vegades havia vestit.

2.3. Història arxivística

Es desconeix la història arxivística del fons abans del seu ingrés a l'arxiu del Centre de Documentació de l'Orfeó Català

2.4. Dades sobre l'ingrés

El fons va ser ingressar al Centre de Documentació el desembre de 1953 per part de les filles de Joan Pujol Mateu

3. Àrea de contingut i estructura

3.1. Abast i contingut

El conjunt d'obres que compren el fons amb un total de 299 obres, s'hi veuen representats diferents gèneres, entre ells destaquem la música instrumental tant per a orquestra com musica de càmera amb quartets de corda, i també obres per a violí i piano o per a violoncel i piano. També s'hi troben moltes obres per a cor mixt, sardanes i música religiosa. Dins el fons també hi consten tres tractats d'harmonia i

contrapunt, i un llistat de les seves composicions. Pel que fa als arranjaments, s'han trobat obres arranjades per Pujol d'autors com ara Charles Gounod, Richard Wagner, Verdi...

Pel que fa a l'autoria de les obres, la gran majoria corresponent a Joan Pujol Mateu. Moltes de les composicions porten la seva firma, però a algunes altres se li ha atribuït la seva autoria pel reconeixement de la lletra, formes de les notes... S'han trobat 15 obres d'altres autors (ex: Pep Ventura, Massenet, Rossini, Kreutzer...) i només d'una obra no s'ha pogut identificar-ne l'autor.

La majoria d'obres estan signades pel mateix autor. Trobem unes petites variacions en algunes de les signatures:

- Algunes obres estan signades amb el que sembla un pseudònim: Pujolay.
- A la majoria d'obres la J de Joan és una clau de sol.
- En algunes obres el cognom apareix amb una s al final: Matheus
- En algunes obres, el cognom apareix amb la h intercal·lada: Matheu

3.2. Sistema d'organització

El fons Joan Pujol Mateu ha quedat organitzat en 7 caps de capçalera seguint una ordenació de partitures segons el seu gènere musical o repertori instrumental.

4. Àrea de condicions d'accés i ús

4.1. Condicions d'accés

Lliure accés

4.2. Condicions de reproducció

Es podran reproduir totes les obres que siguin de domini públic o estiguin exhaurides. Per a la reproducció de les obres que no pertanyen al domini públic, només serà possible per ús privat del sol·licitant i exclusivament per fins d'investigació, respectant la legislació vigent de la Llei de la Propietat intel·lectual.

4.3. Llengües i escriptures dels documents

Castellà, català, llatí, italià

4.4. Característiques físiques i requeriments del sistema

Pel que fa a la conservació de les partitures, trobem que la gran majoria de les partitures es conserven en bon estat. Les partitures que estan una mica danyades, (marges arrugats, taques de foxing, d'humitat...) són molt poquetes.

Algunes (poques) presenten un principi d'oxidació de la tinta i trobem uns quant fulls estripats. La majoria presenten, en més o menys mesura, taques de foxing.

4.5. Instruments de descripció

Inventari previ però incomplet

5. Àrea de documentació relacionada

5.3. Documentació relacionada (RE)

Es conserven obres de Joan Pujol Mateu a la Biblioteca de Catalunya. És possible que es conservin obres d'aquest autor al Museu Pau Casals del Vendrell i també a l'Arxiu de la Catedral de Girona (ja que en aquests dos arxius figura el nom de Joan Pujol Mateu al catàleg).

7. Àrea de control de la descripció

7.1. Autoria i data/es (OB)

Maria Ferré març de 2013

Joana Canalias novembre de 2013

Oriol Escuté juliol 2019

Marta Grassot juliol 2019

7.2. Fonts (OB)

Escola Superior de Música de Catalunya. Departament de Musicologia. *Arxius Musicals a Catalunya*. [Consultat el 14 de novembre de 2013]. Disponible a: http://musicologia.esmuc.cat/index.php?fuseaction=arxius_musicals.detall_autor&id=2928

ARCA: Arxiu de Revistes Catalanes Antiques. *Publicidad, La (Barcelona, 1878 – 1922)*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2005. [Consultat el 14 de novembre de 2013]. Disponible a: <http://www.bnc.cat/digital/arca/index.php?fname=titols/publicidad.html>

Biblioteca de Catalunya. *Pujol i Mateu, Joan, 1862 – 1938*. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura. [Consultat el 14 de novembre de 2013]. Disponible a: <http://cataleg.bnc.cat/record=b1492260#>

Sinfonia Virtual. *La Revista feminal (1907 – 1917): Paradigma de la Música de Saló Catalana de Principios del siglo XX*. ISSN 1886-9505. [Consultat el 14 de novembre de 2013]. Disponible a: http://www.sinfoniavirtual.com/revista/023/feminal_musica_catalana.pdf

Wikipedia: La enciclopedia libre. *Teatro Eldorado*. (24 de juny de 2013). [Consultat el 14 de novembre de 2013]. Disponible a: http://es.wikipedia.org/wiki/Teatro_Eldorado

7.3. Regles o convencions (OP)

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona : Generalitat de Catalunya: Departament de Cultura: Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2006.

GRASSOT I RADRESA, Marta. "Una aproximació a la descripció dels fons musicals a través d'ela NODAC. Una proposta de descripció a partir de l'experiència en el tractament dels fons musicals del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí" *Lligall. Revista Catalana d'Arxivística*, (2008), núm. 28, p. 61-93.

Projecte IFMuc Descripció dels fons musicals de Catalunya. UAB